

COMUNITATEA TURTURICA - ALBA IULIA

Studiu de caz realizat de Dora Călian și Dan Petaca

ÎNCHIDEREA CERCULUI

Vulnerabilitatea locuirii romilor și interesele din domeniul locuirii

CENTRUL DE RESURSE
JURIDICE

Istoria comunității

Comunitatea a locuit în blocul G2 încă din anul 1982. Persoanele au solicitat de la primărie locuință socială, sens în care au încheiat un contract de închiriere. Toate persoanele aveau o sursă de venit, aceasta fiind o condiție impusă de autorități pentru a obține o locuință socială. Aveau locuri de muncă în oraș, bărbații munceau la fabrici, magazine, depozite, unii dintre ei erau vânzători, zilieri etc., iar soțiile erau angajate, altele erau casnice și aveau grijă de copii (trei, patru sau cinci copii).

Inițial, în blocul G2 au fost aproximativ 5-10 familii de etnie romă, apoi au venit și alte persoane. Încă de la acel moment și până la data evacuării, copiii frecventau Școala Gimnazială Nr. 6 „Ion Agârbiceanu” situată pe strada Vasile Goldiș nr.14, școala aflându-se la o distanță de aproximativ 2 kilometri față de Blocul G2. Cei mai mulți copii terminau doar ciclul gimnazial. O parte din copii și-au continuat studiile; ulterior, deveniți adulți, o parte au început să lucreze și s-au căsătorit.¹

¹ Interviu audio (persoane evacuate din Blocul G2: M.A., K.T., G.I.P.) realizate în data de 16.04.2019

Sursă foto: www.alba24.ro

Controversa

Blocul G2 de pe strada Arnsberg (parter și patru etaje) a fost construit în anul 1971, cu destinația inițială de cămin de nefamiliști. Acum este bloc de locuințe (garsoniere) confort IV².

² „23 de garsoniere din blocul «Turturica» vor fi cumpărate de Primăria Alba Iulia, cu prețuri între 2.360 și 3.980 de euro”, Ziarul Unirea, 17.11.2017

Din cele declarate de persoanele care au fost evacuate, ideea evacuării a apărut încă din anul 2010 când autoritățile locale nu le-au mai prelungit contractele de închiriere. Unii dintre foștii locatari ai blocului G2 susțin că ei își plăteau în continuare chiriile pe apartamentele unde locuiau, dar nu

Metodologia de lucru și tipurile de analiză

Pentru a documenta situația romilor care au fost evacuați din blocul situat pe str. Arnsberg nr. 20, bl. G2 din Alba Iulia, s-au întreprins următoarele demersuri: s-au luat interviuri unui număr de 13 persoane evacuate, dintre care 8 persoane locuiesc în prezent în diferite imobile închiriate din Alba Iulia, 1 persoană locuiește în cartierul „Lumea Nouă”, 1 persoană locuiește în câmpul de lângă acest cartier, iar 3 dintre ele locuiesc în continuare în blocul G2, însă în chirie la alți proprietari.

S-a formulat către primăria Alba Iulia o cerere în baza Legii 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, prin care s-au solicitat informații și documente în legătură cu evacuările realizate din blocul G2 și în legătură cu situația juridică din prezent a imobilului antemenționat, respectiv în legătură cu obiectivele pentru viitor ale autorităților.

S-au accesat documentele disponibile pe site-ul primăriei relevante pentru situația bloc G2* și s-au solicitat instanțelor de judecată hotărârile judecătorești vizând evacuările realizate, după cum urmează: Tribunalului Alba un număr de 11 hotărâri, iar Judecătoria Alba Iulia un număr de 32 de sentințe judecătorești. Hotărârile judecătorești au fost identificate în prealabil prin cercetare pe portalul instanțelor de judecată.

S-au analizat hotărârile judecătorești obținute, răspunsul primăriei Alba Iulia, documentele identificate pe website-ul primăriei, hotărâri de consiliu local, etc, Hotărârea nr. 454 adoptată de Colegiul director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (CNCD) în ședința din data de 19 noiembrie 2018 prin care U.A.T. Municipiul Alba Iulia și Consiliul Local Alba Iulia au fost sancționate pentru discriminare, precum și legislația incidentă în vigoare. Cercetarea a fost completată și de informații disponibile în media, în principal media locale.

* [Primăria Alba Iulia, Consultare publică](#), 19.10.2018; ; [Primăria Alba Iulia, Achiziții Publice](#), 02.03.2018; [Primăria Alba Iulia, Hotărâri ale Consiliului Local](#), 18.12.2018; [Primăria Alba Iulia, Registratură](#)

primeau chitanța aferentă sumelor plătite. Alte persoane susțin că voiau să plătească chiria aferentă, dar nu era posibil, deoarece nu mai aveau contract de închiriere valabil.

În urmă cu 10-15 ani au fost înregistrate sesizări cu privire la normele de conviețuire socială a locatarilor, deoarece au existat anumite conflicte, se crea gălăgie, mizerie și aveau loc scandaluri din pricina persoanele care locuiau în blocul G2. Autoritățile au susținut că printre motivele care au dus la evacuarea persoanelor din blocul G2 de pe strada Arnsberg au fost acelea că „respectul nu înseamnă să trăiești într-un bloc ca la subsolul lui” sau „să trăiești undeva și să nu plătești niciodată nimic”³.

3 Primăria Alba Iulia, Știri și anunțuri, 04.10.2019

Aveam locuință socială aici și a expirat contractul. Nu s-au mai făcut contracte.

” Am stat aici 25 de ani, fără contract am stat vreo 5 ani. Nu știu dacă prin lege e voie să țină un chirieș fără contract atâția ani. 5-6 ani au durat [ref. la amenințările legate de evacuare]. A fost presa din Alba Iulia, au fost televiziuni din Alba Iulia, fără nici un rezultat. Chiar fără nici un rezultat. (Doamna R.M., persoană evacuată)

IMOBIL EVACUAT SILIT

**PATRUNDEREA IN IMOBIL DUPA EVACUARE
SE PEDEPSESTE CONFORM LEGII PENALE**

EXECUTOR JUDECATORESC

Demersurile autorității locale

Conform răspunsului Primăriei Municipiului Alba Iulia⁴ din mai 2019, ultimele contracte încheiate cu locatarii din blocul G2, str. Arnsberg nr.20, au fost în perioada 01.07.2010 – 31.12.2010. După această dată, primăria nu a reînnoit contractele.

În anul 2017, primăria a inițiat procese de evacuare pe rolul Judecătoriei Alba Iulia pentru evacuarea persoanelor care nu mai dețineau un contract cu privire la garsoniera în care locuiau. Ulterior soluționării dosarelor, hotărârile de evacuare au fost puse în executare, drept care, la data de 10 octombrie 2017, persoanele fără un titlu locativ au fost evacuate, astfel că în bloc au rămas doar cei care dețineau un titlu de proprietate.

⁴ Răspuns nr. 49251/13.05.2019, ca urmare a solicitării de informații transmisă de CRJ, solicitare cu nr. de ieșire 86/24.04.2019.

Ne-o dat afară ca pe niște animale, spunându-ne că „dacă nu vă scoateți lucrurile acuma din casă, nu mai aveți voie să intrați după ele”. Or venit atâta poliție, atâta jandarmerie, cu câini”. [Cum v-ați dus lucrurile?] “Cu ce-am putut, cu mâinile, ne-am ajutat reciproc cu toți vecinii. Pe jos, cu mașină, cu cărucioare. Păi le-am scos în stradă, le-am scos aici afară că n-aveam ce face și copilul a rămas lângă ele și io cu vecinii le căram. Și seara, m-am dus la schimbul 3. Deci, am venit de la schimbul 3 și seara înapoi. Credeți-mă că simțeam că mă prăbușesc. Alții plângeau.” (Doamna R.M., persoană evacuată)

Ulterior evacuărilor, la finalul anului 2017 – începutul anului 2018, Primăria Alba Iulia a adoptat mai multe hotărâri de Consiliu Local cu caracter individual, prin care a decis achiziționarea prin negociere directă a imobilelor (locuință) situate în municipiul Alba Iulia, str. Arnsberg, nr. 20, bl. G2, compuse din 1 cameră, 1 baie, având suprafața utilă de 11,34 mp, de la proprietarii acestora. Prețul maxim de negociere a fost stabilit pentru fiecare proprietar în parte, el fiind între 2.340 Euro și 3.980 Euro, urmând ca plata să se facă la cursul

Euro din data negocierii directe.

La data de 19.10.2018, Primăria Alba Iulia a dat un anunț de informare publică cu privire la elaborarea plan urbanistic zonal „Construire parcaj colectiv și menajare incintă” Alba Iulia, str. Arnsberg.

Prin Hotărârea de Consiliu Local nr. 483 din 18 decembrie 2018 privind aprobarea unor documentatii de urbanism, s-a aprobat Planul

Urbanistic Zonal „Construire parcaj colectiv și amenajare incinta, Alba Iulia, strada Arnsberg, FN, solicitant Municipiul Alba Iulia”.

Așadar, deducem că intenția autorităților este aceea de a elibera blocul G2 astfel încât el să nu mai

fie locuit și de a-l demola ulterior pentru a construi o parcare publică. În acest sens, autoritățile se folosesc de diferite manevre juridice, pentru ca scoaterea persoanelor din locuința lor proprie să fie una aparent legală, fără însă a asigura niciun fel de alternative locative reale.

Sursă foto: www.alba24.ro

Efectele asupra comunității locale

În urma descinderilor din data de 10.10.2017, în zona blocului G2 cunoscut sub denumirea de „Turturica”, de pe strada Arnsberg nr. 20, la o temperatură de – 10 °C, familii de romi au fost evacuate neacordându-li-se o altă locuință unde să trăiască, fiind lăsați de autorități sub cerul liber: „dacă nu vă scoateți lucrurile acuma din casă, nu mai aveți voie să intrați după ele”, povestește o persoană evacuată.

Au venit poliția, jandarmii cu câini, acordându-li-se oamenilor 18 minute pentru a părăsi blocul. Oamenii au ieșit afară cu toate lucrurile pe care le aveau, depozitându-și-le în fața blocului. Ulterior,

familie de romi evacuate au apelat la rude, prieteni, cunoștințe pentru a-i lua în întreținere. Alte persoane și-au găsit chirie, altele au dormit în fața blocului cu săptămânile, neavând unde să meargă.

Cei care au avut unde să se mute și-au dus lucrurile cu mașini și cărucioare, fiind ajutați de ceilalți. Existau persoane care munceau la momentul evacuării, drept pentru care au fost nevoite să își lase copiii afară lângă lucrurile personale, pentru a putea merge la muncă.

Din interviurile celor evacuați a rezultat că unele

” Am stat afară o săptămână, mai aduceau oameni de mâncare, cumpăram ce puteam pită, salam, parizer, ce dădea Domnu’. (Domnul L.O., persoană evacuată)

” Or murit oameni, s-au îmbolnăvit oameni, nu demult o fată a paralizat, o femeie a făcut infarct la inimă și a murit. (Domnul N.D, persoană evacuată)

Sursă foto: www.alba24.ro

” Am stat aici afară o noapte. Am avut bani, nu pot să zic că n-am avut și am umblat să ne luăm chirie undeva, să merem undeva să stăm. Era în octombrie, era un frig de numa’. Ui aici afară stăteam, pe pături, pe saltele, pe paturi, o grămadă de țigani câți am fost aici, toți. Veneau oamenii și ne aduceau să mâncăm și să bem ceai cald. Ne ajutau oamenii. (Doamna L.G., persoană evacuată)

” Soțul nu mai lucrează acum, a suferit un preinfarct, are diabet de când ne-a țâpat afară, de supărare bărbatul meu a făcut diabet. De la diabet, a făcut infarct și are stern la inimă. Și acuma nu mai poate să lucre. (Doamna L.G., persoană evacuată)

” O pus gratii. Nu am apucat să scoatem lucrurile afară, o închis ușa. Le-au luat cheile. (Domnul N.D., persoană evacuată)

Sursă foto: www.alba24.ro

persoane care aveau loc de muncă stabil și l-au pierdut în urma evacuărilor. Ulterior evacuării, au încercat să își găsească o locuință provizorie prin intermediul prietenilor, familiei și cunoștințelor. Aproape toți copiii familiilor evacuate au întrerupt școala în aceea perioadă din cauza lipsei unei locuințe și stresului la care au fost supuși părinții disperți să-și găsească o nouă locuință.

O altă problemă pe care au întâmpinat-o familiile

„Din cauza asta s-a îmbolnăvit soțul meu, credemă. Să te vezi la 50 de ani cu două genți de haine și cu copiii după tine pe drum și unde te duci cu buletinul să iei chirie? 400 euro a trebuit să plătesc, 200 euro chiria, 200 euro garanția. Când vedea buletinul și că am stat acolo, că tăta mass media vorbea de blocul Turturica și așa, am ajuns de nimeni nu ne primea în chirie. Nimeni nu ne primea. O fost problema asta și primaru' știa. Nu ne primea, că tăta mass media și tăte ziarele, Unirea, Realitatea, venea numa' aici cu telefoane tăți filmau: „țăganii din Turturica stau pe drumuri, stau afară, nu lucrează, nu muncesc”, nu cutare. M-am dus și i-am arătat: „Ui aici, sună la fabrică să vezi că lucru, am 20 de ani pe cartea de muncă de când muncesc, soțul meu la fel, lucrăm amândoi cu carte muncă”.(..) Ne-am dus acolo* [...], am plâns acolo de mi s-o făcut rău. Că am fost în depresie, umblam cu distonocalmul după mine,

* La Primărie (n.red)

„Noi am dormit pe afară, am stat aproape 2 luni așa, în fața blocului, în parc. Frigul, roua, ne sculam uzi, s-or adunat. Soțul lucrează la pavaje, mereu a lucrat. Cu mare greu, după 1 an de zile, mi-am găsit chirie în Lumea Nouă*.” (Doamna M.N., persoană evacuată).

* Numele unui cartier din Alba Iulia

de romi ulterior evacuării lor, mai exact atunci când și-au căutat chirie, a fost faptul că unii proprietari au refuzat să îi primească în chirie văzând din că adresa care figura în cărțile de identitate ale oamenilor era în blocul „Turturica”, iar presa locală vehicula faptul că romii evacuați din acel bloc stau pe drumuri și nu lucrează. În plus, din interviuri a reieșit că autoritățile nu mai prelungesc cărțile de identitate și nici nu întocmesc cărți noi pentru solicitanții care figurează la adresa str. Arnsberg, nr.20, bl. G2.

nu mai puteam. Că fata a plecat atunci în timpul ăla, a plecat din cauză că n-o avut unde să steie cu fetele, ăstalalt era bolnav, eram pe drumuri, eram în depresie. Am fost acolo și plângeam. Aia zicea, ia paharul cu apă și bea apă. „Păi tu, tu nu-mi da apă, dă-mi undeva unde să stau că suntem pe drumuri, ui că bate iarna pe noi.” O zis să mă duc în gară la centru ăla, să mă duc acolo să stau cu bețivii. Io la fabrică unde lucru, lucru în 3 schimburi, io cum să mă duc acolo și să mă culc acolo și cu copii și cu bărbatul meu? ăla a fost răspunsul de la primărie, să merem acolo în gară. [Centrul Social de Urgență din Gara CFR] Și dacă nu, să merem la „Mama cu copilul”. Să-l las pe bărbatul meu după 25 de ani de căsătorie să mă bag la „Mama cu copilul” și pe el să-l las să meargă în gară? Aia soluție o găsit primăria, nu numa' pt mine, pt toți de aicia, că noi suntem bătrâni. (Doamna L.G., persoană evacuată)

” La proces, asta a spus, că nu ne dă nimeni afară, să stăm liniștiți, că să ne dăm copiii liniștiți la școală. Numa’ peste o săptămână ne-am trezit cu toți grămadă peste noi. „De nu ieșiti afară, intru cu furtunu’ cu apă.” Noi de frică am ieșit. Dimineața, când au venit să ne evacueze, eu îmi îmbrăcam copilul pentru grădiniță și nu am mai putut să-l duc. O săptămână am dormit afară cu copiii, am găsit o chirie, dar mi-au spus că nu mă pot primi cu copii. 8 luni mi-a luat să îmi găsesc chirie, în astea 8 luni am dormit la sora mea, mi-am luat iar o chirie în țigănime, era 300 lei, dar zici că era grajd de cai unde am stat, nu mi-a convenit pentru copii, erau șobolani acolo, era

mizerie foarte mare [în „Lumea Nouă”]. (..) Soțul a plecat cu cineva în Germania, pentru că nu am din ce să plătesc chiria. Acum trebuie să plătesc pe 2 luni, dacă nu mă duc să-i dau la proprietar ce se întâmplă, mă dă afară? Și unde mă duc cu copiii? Da, am apă caldă, gaz, centrală, nu pot să spun că nu am, dar nu-i a mea. Io aș dori, dacă ar putea domnu’ primar, ori să ne dea altă locuință, ori să ne dea asta pe care am avut-o înapoi. Aici am stat 18 ani. Copiii mergeau la școală, nu vorbeau urât cu oamenii, erau respectuoși. Școala era peste drum de bulevard la nr. 6. (Doamna H.F., persoană evacuată)

Am fost evacuată în 10 octombrie 2017. Acum stau în chirie pe Vasile Goldiș, eu și băiatul meu în vârstă de 34 de ani, care are handicap accentuat și diagnostic semipareză pe partea dreaptă și psihic și fizic. Nu am primit nici un ajutor de la primărie de când m-au evacuat, au spus că eu nu am nevoie de ajutor pentru că muncesc. Are pensie de handicap și de boală. (Doamna R.M., persoană evacuată)

Am o noră care stă cu băiatul meu, tot aici în G2 și a împlinit 18 ani fata și nu am unde să-i fac buletin, că nu este contract, nu este adresă, nu este nimic. Proprietarii au adresă pe garsonierele lor, dar lor nu vor să le facă. Buletin expirat din decembrie. Am vrut să-i facem alocația de susținere pentru copilul de 2 ani și nu putem din cauza buletinului. (..) Nici în audiență nu te primește, când te duci acolo îți zice: nu e aici primarul, e plecat. Dar viceprimarul? Îmi zice: nu-i aici. Le-am spus: dacă pe fata asta o oprește un organ de poliție pe drum și ea dă buletinul expirat, îi dă amendă, nu? (Domnul H.R., persoană evacuată care locuiește în prezent în chirie la un alt proprietar din blocul G2)

O venit să ieșim afară. O venit mascații, o venit jandarmeria, ce era aici, teroare. Mi-am luat lucrurile, m-am mutat pe Poligonului în chirie, pe bază că o spus vicele Pleșa¹ că îmi rezolvă să îmi dea asistență socială sub stadion. Am găsit repede chiria pe Polignului, da nu mi-o convenit. 600 lei, dar era o garsonieră și o spus că-mi mărește la 900 lei, că nu este garsonieră sub 200 euro. Nu tu mobilă, nu tu nimic, nu tu prize, nimic, din centrală curgea apă. Era prea scump. (..) Io personal am făcut cerere [pentru locuință socială] după ce m-o evacuat [...] și nu am nici un răspuns. Soțul are schizofrenie paranoidă grad 2, depistată în 2008. Eu îs operată

de glande și am cardiopatie ischemică, pe care le-am făcut de când ne-o scos afară. Am două fete în plasament, în vârstă de 10 și 11 ani. M-am dus la inspectoratul de handicapați și am făcut cerere să-mi deie adeverință dacă are dreptul la locuință din fondul locativ [referitor la soțul care e încadrat în grad de handicap]. Mi-o trimis acasă adeverință, hârtie, cu drept de locuință din fondul locativ. Și m-am dus personal la Pleșa, acum 3 săptămâni și i-am spus: „Domnu Pleșa, ce se întâmplă cu noi? Păi zice: Până în toamnă vă scoatem afară. Vă expropriem, vă scoatem afară și după ne puteți da voi în Tribunal.” (Doamna T.M., persoană evacuată care locuiește în prezent într-o altă garsonieră din blocul G2)

¹ Viceprimar Gabriel Codru Pleșa, la momentul evacuării și al realizării prezentului document. <https://www.apulum.ro/index.php/primaria/conducerea>

Sursă foto: www.alba24.ro

Reacția instanțelor judecătorești

În perioada 16.01.2017 – 17.01.2017, pe rolul Judecătoriei Alba Iulia s-au înregistrat un număr de 70 dosare de evacuare, la inițiativa Unității Administrativ Teritoriale (UAT) Municipiul Alba Iulia. În 9 cazuri judecătorul nu a admis evacuarea. Ulterior, UAT Alba Iulia a atacat, a câștigat în 8 cazuri și a pierdut un caz. În 2 cazuri, persoanele evacuate au exercitat ele însele apel la Tribunal, însă au pierdut, deoarece apelul a fost tardiv introdus.

În ceea ce privește cele două apeluri respinse ca fiind tardiv introduse, în ambele situații s-a solicitat de intimații U.A.T. a Municipiul Alba Iulia și Consiliul Local al Municipiului Alba Iulia respingerea ca tardiv a apelului întrucât nu a fost declarat în termen de 5 zile de la pronunțare conform art. 1042 alin 5 Cod procedură civilă. Judecătorii au reținut că apelurile au fost tardiv introduse.⁵

Concret, potrivit dispozițiilor art. 1042 alin 5 Cod procedură civilă (C.P.C.) invocate de judecători, hotărârea de evacuare este executorie și poate fi atacată numai cu apel în termen de 5 zile de la pronunțare, dacă s-a dat cu citarea părților, sau de la comunicare, când s-a dat fără citarea lor, iar în conformitate cu disp.art.181 alin.1 și 2, termenele în afară de cazurile în care legea dispune altfel se calculează după cum urmează: când termenul se socotește pe zile nu intră în calcul ziua de la care începe să curgă termenul și nici ziua în care aceasta se împlinește.

Termenul de declarare a apelului în ambele situații a fost de la pronunțare întrucât părțile au fost citate, motiv pentru care, judecătorii au apreciat că nu a fost respectată această durată de timp în care trebuiau să înregistreze calea de atac la registratura instanței de fond, astfel că apelurile au fost respinse ca fiind tardiv introduse.

În una dintre cele două cauze, apelanta a învederat faptul că hotărârea instanței de fond i-a fost comunicată cu întârziere și, deși a fost prezentă în instanță la momentul pronunțării hotărârii, aceasta i-a fost comunicată cu depășirea celor 5 zile în care ar fi putut declara apel. Menționăm că această apelantă era nevăzătoare, fiind încadrată în grad de handicap. Apelanții din celălalt dosar, erau și ei încadrați în grad de handicap.

Considerăm că procedura de declarare a apelului în cadrul cauzelor de evacuare ar trebui reconsiderată de legiuitor, deoarece, în opinia noastră, încalcă dreptul de acces la justiție. Termenul de 5 zile este prea scurt iar, pentru ca partea nemulțumită să poată aprecia asupra oportunității și legalității exercitării căii de atac a apelului, ar trebui să i se comunice în prealabil hotărârea motivată pentru a o studia și analiza. Aceasta cu atât mai mult cu cât evacuarea produce consecințe extreme asupra persoanei evacuate, constând în privarea sa de locuința proprie. În plus, este de observat că potrivit art. 1042 alin. (5) din C.P.C, hotărârea de evacuare este executorie. Pe cale de consecință, persoanele pot fi scoase din locuința proprie chiar dacă procesul se află în curs de soluționare în calea de atac a apelului. Aceste prevederi legislative constituie încălcări grave ale dreptului la locuire și ale dreptului la viața privată.

Nu este clar care a fost nivelul de asistență avocațială al persoanelor evacuate. Din cuprinsul acestor hotărâri reiese că apelanții nu au fost în general asistați de un avocat. Din interviurile cu persoanele evacuate a reieșit că nici în celelalte procese, persoanele nu au fost asistate de un avocat, nici ales și nici numit de judecător, în calitate de curator special. Se pune problema numirii unui avocat de către judecător, deoarece majoritatea celor evacuați nu-și permit să angajeze un apărător. Cel mai probabil comunicarea dintre avocatul desemnat și persoanele reprezentate a fost limitată și, în orice

⁵ Tribunalul Alba – Secția I Civilă: Decizia Civilă Nr. 308/A/2017, Decizia Civilă Nr. 433/A/2017

caz, deficitară.

În ceea ce privește cele două apeluri respinse ca fiind tardiv introduse, având în vedere starea de vulnerabilitate a persoanelor evacuate (apelanții fiind persoane încadrate în grad de handicap), complexitatea cauzelor, dificultățile financiare cu care se confruntau, precum și importanța cauzei pentru vieților lor (pierderea locuinței), pentru a li se asigura dreptul la un proces echitabil, judecătorii ar fi avut temeieri suficiente pentru a desemna un avocat de pe lista curatorilor speciali desemnați de Baroul Alba, care să le reprezinte interesele.

Per ansamblu, în spețele menționate, instanțele de judecată nu au acordat suficientă importanță asigurării dreptului la un proces echitabil acestor persoane ce provin dintr-un grup sever dezavantajat.

Aceasta deoarece, potrivit art. 80 alin. (4) Cod procedură civilă: *Când legea prevede sau când circumstanțele cauzei o impun pentru a se asigura dreptul la un proces echitabil, judecătorul poate numi pentru oricare parte din proces un reprezentant în condițiile art. 58 alin. (3), arătând în încheiere limitele și durata reprezentării.*

Totodată, în privința lipșirii de apărare a persoanelor care au fost evacuate trebuie menționate dispozițiile art. 90, alin. 1 din Codul de procedură civilă potrivit căroră "cel care nu este în stare să facă față cheltuielilor pe care le presupune

declanșarea și susținerea unui proces civil fără a primejdui propria sa întreținere sau a familiei sale, poate beneficia de asistență judiciară...". Prin urmare, instanțele care s-au pronunțat în aceste dosare, constatând că, în mod evident, se află în fața unor persoane vulnerabile, ar fi trebuit să le îndrume pe acestea și să le explice cum pot beneficia de ajutorul public judiciar.

Or avut avocat ei, primăria, noi n-am avut avocat, n-am avut bani să plătim avocat că nu știam ce ne așteaptă. Totul o fost pregătit. De ce o fost totul pus la punct? Pentru ca nouă ni s-a spus, ori că veneați la tribunal, ori că nu veneați la tribunal, din bloc tot vă scoteam afară. (Domnul M.C., Persoană evacuată)

Am fost la proces, nici nu ne-o luat în parte. Ne-o venit citații și atunci mi-am luat liber de la lucru și m-am prezentat, da nimeni nimic. Deci la primul proces e adevărat că ne-o întrebat. Ne-o întrebat numai de cât timp stăm acolo și dacă ne-am plătit datoriile de la bloc. Și am zis da, am plătit. Și am arătat chitanță și am specificat că am plătit și pentru persoana care-o stat înainte. (Doamna M.A., persoană evacuată)

În ceea ce privește **singurul dosar de evacuare câștigat** de persoanele evacuate din ceea ce am putut noi identifica, este de observat că în cadrul acestui dosar, judecătorul din primă instanță ținut cont la soluționarea cauzei de jurisprudența CEDO în aplicarea și interpretarea art.8 din Convenția Europeană. În mod just și judicios de altfel, judecătorul a reținut că art.1033 și următoarele din C.P.C. presupun o procedură sumară în cadrul căreia instanța este ținută să verifice dacă cererea reclamantului se circumscrie vreuneia dintre cele două ipoteze vizate de disp. art.1033 C.P.C. însă, potrivit art.20 din Constituția României, legile interne trebuie să fie interpretate în conformitate cu tratatele privind drepturile omului la care România este parte⁶.

În această optică, în esență, motivul pentru care prima instanță de judecată a respins cererea

6 Judecătoria Alba Iulia, Sentința civilă nr. 1000/CC/2017

de evacuare a fost acela că, analizând situația specială a pârâților prin raportare la conținutul și interpretarea art.8 alin.1 și 2 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, evacuarea din imobilul în litigiu a pârâților care fac parte dintr-o comunitate vulnerabilă cu dificultăți financiare grave, lăsarea acestora fără adăpost, situație greu de reparat de către pârâți din cauza stării materiale precare a acestora, fără ca autoritățile să ofere o alternativă „mai puțin constrângătoare”, nu constituie o măsură necesară într-o societate democratică, nu este proporțională cu scopul urmărit și nu este rezonabilă.

Judecătorul instanței de apel, deși a respins cererea de apel formulată de U.A.T. Municipiul Alba Iulia și a menținut soluția de respingere a cererii de evacuare, nu a mai făcut deloc referire la jurisprudența CEDO și art. 8 din Convenție. Practic, judecătorul a admis excepția lipsei

Sursă foto: www.alba24.ro

calității procesuale a active a U.A.T. Municipiul Alba Iulia, considerând că nu a făcut dovada calității de proprietar asupra locuinței. Chiar dacă în Hotărârea de Guvern nr. 974/2002 s-au făcut mențiunile că locuințele sociale din blocul G2 aparțin domeniului public al Mun. Alba Iulia iar ulterior prin Hotărârea nr. 283/31 iulie 2003 acestea au trecut în domeniul privat al unității administrativ teritoriale în evidențele de carte funciară nu s-a operat întabularea acestui imobil, în continuare figurând ca proprietar Statul Român⁷.

În ceea ce privește cererile de evacuare respinse, dar admise de Tribunal ca urmare a **apelurilor promovate de U.A.T. Municipiul Alba Iulia**, din cele 8 apeluri admise, concluziile care se desprind sunt următoarele:

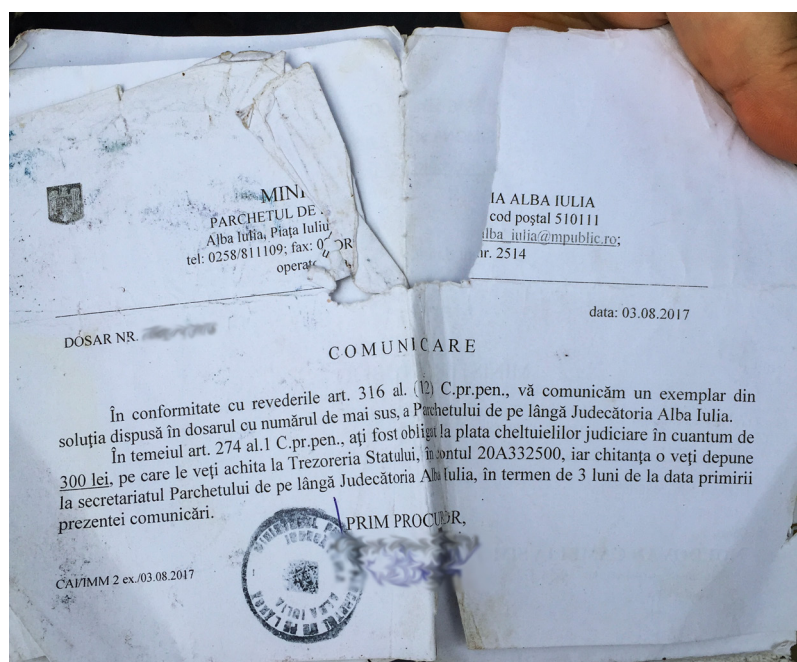
În primă instanță, judecătorii au respins cererile de evacuare, formulate de către proprietarul imobilului, U.A.T. Municipiul Alba Iulia, reținând aplicabilitatea art. 8 CEDO și apreciind că evacuarea pârâților din apartament ar constitui o ingerință în dreptul la respectarea domiciliului, nu ar fi proporțională cu interesul ocrotit și nici rezonabilă. Astfel, motivele pentru care judecătorii au respins cererile de evacuare, au fost următoarele:

Cât privește **situația specială** în care s-au aflat persoanele evacuate, judecătorii au reținut că, reclamanta U.A.T. Municipiul Alba Iulia nu a făcut nici o referire la situația specială în care se află ele, deși este de cunoscut faptul că aceștia fac parte dintr-o comunitate numeroasă, vulnerabilă, cu risc major de excluziune socială, în special din cauza problemelor financiare cu care se confruntă aceste persoane. Judecătorii au apreciat, ținând cont de circumstanțele cauzei, că nu mai era necesară dovedirea aspectului că pârâții fac parte dintr-un grup vulnerabil, conform art.255 alin.2 din C.P.C.

Instanțele au mai reținut că era de necontestat faptul că pârâții locuiesc în blocul G2 de mai mulți ani, fără să existe dovada că autoritățile locale au mai solicitat cu alte ocazii evacuarea acestor persoane, ceea ce a îndreptățit instanța să prezume că persoanele care locuiesc în acest imobil au avut acordul tacit al autorităților locale, până la momentul notificării pârâților din luna septembrie 2016, anterior promovării acțiunilor de evacuare.

Instanțele au reținut, în mod corect de altfel, că termenul de grup vulnerabil este folosit adesea în documente oficiale, documente legislative sau în rapoarte de cercetare ca fiind similar celui de grup defavorizat sau grup de risc, toate aceste concepte fiind puse în relație cu fenomenul mai larg al sărăciei. Cea mai frecventă accepție a vulnerabilității este cea de „slăbiciune”, „lipsă de apărare”, „lipsă de mijloace”. Grupurile vulnerabile sunt grupuri lipsite de suport, cu probleme financiare cronice, fiind în incapacitate de a profita de oportunități sau de a se apăra în fața problemelor care apar.

Instanțele au reținut că reclamanta a făcut dovada calității sale de proprietar asupra imobilului în litigiu, justificând existența unui titlu de proprietate în favoarea acestuia cu privire la imobilul bloc G2.

În privința pârâților, instanța a reținut că aceștia **nu au făcut dovada existenței unui titlu locativ**. S-a reținut că așa cum rezultă din interpretarea sistematică a dispozițiilor art.1033 - 1037 C.P.C. procedura specială de evacuare reglementată de prevederile Titlului XI din Codul de Procedură Civilă este aplicabilă în următoarele două ipoteze: 1) între părți au existat/există raporturi de locațiune; 2) imobilul este ocupat fără drept de către o

persoană, cu sau fără permisiunea ori îngăduința proprietarului.

Cu toate acestea, judecătorii/judecătorul din primă instanță au reținut că potrivit art.20 din Constituția României, legile interne se impun a fi interpretate în conformitate cu tratatele privind drepturile omului la care România este parte.

Potrivit art.11 alin.2 din Constituția României revizuită, tratatele ratificate de Parlament, potrivit legii, fac parte din dreptul intern. Este și cazul Convenției Europene a Drepturilor Omului, ratificată de România prin Legea nr.30/18 mai 1994. Aceasta înseamnă că, după ratificare, convenția a devenit parte integrantă a sistemului român de drept și a dobândit, în cadrul acestuia, aplicabilitate directă. După cum s-a arătat în doctrină, prevederile convenției și ale protocoalelor sale adiționale nu pot fi interpretate și aplicate în mod corect decât prin raportare la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului. Jurisprudența Curții Europene este direct aplicabilă în sistemul român de drept, are forță constituțională și supralegislativă.

Drept urmare, judecătorii fondului au avut în vedere la soluționarea cauzelor și jurisprudența CEDO în aplicarea și interpretarea art.8 din Convenția Europeană.

În acest sens s-a reținut cauza Cosi contra Croației (hotărâre din 15.01.2009), în care Curtea Europeană a reținut că evacuarea reclamantei din apartament a constituit o ingerință în dreptul la respectarea domiciliului chiar dacă hotărârea de evacuare nu a fost pusă încă în executare (mutatis mutandis cauza Stankova contra Slovaciei, par.7, hotărârea din 09.10.2007). Curtea a stabilit că deciziile autorităților naționale au fost întemeiate numai pe concluzia că reclamanta nu avea nici un drept pentru a ocupa apartamentul potrivit dreptului intern, că instanțele s-au mulțumit cu constatarea că ocuparea de către reclamant a imobilului nu avea nici o bază legală, fără a mai analiza proporționalitatea măsurii ce urma să fie aplicată. Curtea Europeană a apreciat că pierderea locuinței de către o persoană este o formă extremă a ingerinței în dreptul la respectarea domiciliului, iar orice

persoană ce riscă o restrângere atât de gravă trebuie în principiu să poată cere unui tribunal independent să stabilească proporționalitatea și rezonabilitatea măsurii prin prisma art.8 din Convenție (McCann contra Regatului Unit-par.50, hotărârea din 13 mai 2008).

În cauza Rousk contra Suediei (hotărârea din 25 iulie 2013), Curtea a apreciat că pierderea domiciliului este una dintre cele mai extreme atingeri aduse dreptului de respect al domiciliului, iar orice persoană s-a afla în fața unui astfel de risc trebuie să aibă analizată proporționalitatea acestei măsuri de către o instanță independentă ce va aplica principiile stabilite de art.8 din Convenție, așa cum a fost interpretat de către Curtea de la Strasbourg.

Potrivit art.8 alin.1 din Convenție: „Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său (...).

Alin.2 din art.8 Convenție prevede următoarele: „Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acest amestec este prevăzut de lege și dacă constituie o măsură care, într-o societate democratică, este necesară pentru (...) protejarea drepturilor și libertăților altora.”

Analiza art.8 a condus la o primă constatare: respectul dreptului la viață privată, la viață familială, respectul domiciliului unei persoane, impun, în primul rând obligații negative din partea autorităților statale, anume de a nu face ceva de natură a stânjeni exercițiul lor de către titularii cărora le sunt recunoscute - persoanele fizice sau entitățile sociale care le pot invoca. În esență, consacarea dreptului la respectarea vieții private și familiale urmărește apărarea individului

Împotriva oricărei ingerințe arbitrare a puterii publice în exercitarea prerogativelor ce asigură însuși conținutul acestui drept. Curtea Europeană a stabilit adeseori că art.8 din Convenție reclamă din partea statelor îndeplinirea unor obligații pozitive, inerente asigurării respectului efectiv al vieții private și familiale, care pot implica și necesitatea adoptării de măsuri de protecție a vieții private. Fiecare stat contractant este ținut să se doteze cu un arsenal juridic adecvat și suficient care să aibă ca scop tocmai îndeplinirea acestor obligații pozitive care îi incumbă pe temeiul art.8 al Convenției. În orice caz, fie că este vorba despre obligațiile pozitive impuse statelor contractante de art.8 din Convenție, fie că se au în vedere cele negative, aceste obligații trebuie să asigure un just echilibru între interesele individuale și cele ale societății, luate în ansamblul ei, pe de o parte. Pe de altă parte, în ambele ipoteze statele se bucură de o anumită marjă de apreciere în îndeplinirea acestor obligații.

Pentru a fi conformă cu dispozițiile Convenției,

ingerința autorităților statale în exercițiul drepturilor protejate de art.8, trebuie să fie prevăzută de lege, să urmărească un scop legitim și să apară ca necesară într-o societate democratică. De asemenea, ingerința statală trebuie să privească un drept apărut de Convenție, adică să intre în domeniul de aplicare *ratione materiae* al acesteia, iar jurisprudența europeană a mai adăugat o condiție: ingerințele exercitate să fie proporționale cu scopul urmărit. Un principiu jurisprudențial este acela potrivit cu care ingerința care este aleasă trebuie să fie imputabilă autorităților statale, oricare ar fi acestea: autorități administrative, judiciare sau legislative.

Drept urmare, garanțiile prevăzute de Convenția Europeană a Drepturilor Omului impun ca ingerința în dreptul persoanei la respectarea domiciliului său și a vieții sale private și familiale, să nu fie bazată doar pe lege, ci trebuie să fie proporțională în lumina art.8 par.2 cu scopul legitim urmărit, ținând cont de circumstanțele deosebite ale fiecărei cauze.

În cauzele analizate, instanțele au constatat că ingerința urmărește un scop legitim de a proteja dreptul reclamantei U.A.T. Municipiul Alba Iulia în calitate de proprietar al imobilului în litigiu, urmând a analiza proporționalitatea ingerinței cu scopul urmărit.

Curtea a stabilit că nu va exista proporționalitate atunci când diversele ingerințe se cumulează (cauza M. și Roger Andersson contra Suediei - hotărârea din 25 februarie 1992), creează o situație ireversibilă (cauza W contra Marii Britanii - hotărârea din 08 iulie 1987, par.62-65) sau foarte greu de reparat (cauza Haase contra Germaniei - hotărârea din 8 aprilie 2004), ori când statul avea la dispoziție „soluții echivalente, mai puțin constrângătoare”.

Așadar, s-a reținut de judecători că în materia exercițiului drepturilor și libertăților care asigură dezvoltarea personalității umane, o societate democratică se caracterizează prin incluziune și deschidere spre modul în care își organizează

viața socială și personală membrii ei. De aceea, având ca obiectiv protecția exercițiului drepturilor pe care le garantează art.8 par.1, limitarea intervenției autorităților statale în modul lor de punere în valoare prin determinarea situațiilor în care sunt posibile ingerințele acestora, art.8 par.2 dispune ca asemenea ingerințe nu numai că trebuie să fie prevăzute de lege și să urmărească un scop legitim, dar ele trebuie să fie necesare într-o societate democratică. Curtea Europeană a stabilit că o ingerință este considerată „ca necesară într-o societate democratică” pentru atingerea unui scop legitim, dacă răspunde unei „nevoi sociale imperioase” (cauza Chapman contra Angliei, cauza Olsson contra Suediei) și dacă este proporțională cu scopul legitim urmărit.

În ceea ce privește nevoia socială imperioasă, Curtea Europeană, în jurisprudența sa, nu s-a limitat să verifice dacă statul a folosit puterea de apreciere „cu bună credință, cu grijă și de o manieră rațională, ci a controlat dacă motivele invocate sunt pertinente și suficiente” (cauza Olsson

contra Suediei - hotărârea din 24 martie 1988, par. 66-74). Motivele pertinente sunt circumstanțele care impun statului să ia o anumită măsură, care constituie o ingerință în dreptul la viață de familie și în dreptul la domiciliu, pentru a atinge un scop legitim. Suficiența motivelor înseamnă că măsura trebuie să fie corespunzătoare pentru a atinge scopul respectiv. Pentru a decide asupra caracterului corespunzător al măsurii, trebuie avută în vedere intensitatea ingerinței, ținând seama de interesele în joc și de natura restricției suferite. În ceea ce privește exigența proporționalității între ingerință și scopul legitim urmărit de stat, aceasta presupune păstrarea unui just echilibru între scopul urmărit și dreptul la viață de familie și la domiciliu, ținând seama de importanța dreptului și de intensitatea atingerii care i-a fost adusă.

În consecință, judecătorii au reținut că **pierderea locuinței de către o persoană este o formă extremă a ingerinței în dreptul la respectarea domiciliului.**

În cazul de față, analizând situația specială a

persoanelor evacuate prin raportare la conținutul și interpretarea art.8 alin.1 și 2 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, instanțele au apreciat că evacuarea din imobilul în litigiu a pârâților care fac parte dintr-o comunitate vulnerabilă cu dificultăți financiare grave, lăsarea acestora fără adăpost, situație greu de reparat de către pârâți din cauza stării materiale precare a acestora, fără ca autoritățile să ofere o alternativă „mai puțin constrângătoare”, nu a constituit o măsură necesară într-o societate democratică, nu este proporțională cu scopul urmărit și nu a fost rezonabilă.

Judecătorii au reținut că dreptul la o locuință adecvată este un drept fundamental recunoscut de numeroase convenții și tratate internaționale din sfera drepturilor omului, precum: Pactul Internațional pentru Drepturile Economice, Sociale și Culturale, Pactul privind Drepturile Civile și Politice, Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Ca semnatar a acestora, precum și în calitate de membru UE, România are obligația de a lua măsurile necesare pentru a preveni evacuările forțate și pentru a garanta dreptul la o locuință

adecvată pentru cetățenii săi. **Pentru a combate marginalizarea socială și sărăcia, statul are obligația să consulte aceste persoane cu privire la deciziile care le pot afecta viața și de a le pune la dispoziție soluții efective, precum locuințe sociale, asistență socială sau de locuință**, conform art.34 din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene (2012/C 326/02).⁸

Evacuările s-au realizat fără ca persoanelor să li se acorde o alternativă la locuire. Din interviurile luate persoanelor evacuate, reiese că persoanele s-au prezentat în fața judecătorilor, unde au învederat acestuia că nu au unde să se mute, unii dintre ei având și copii și au arătat că în măsura în care primăria le va atribui o altă locuință, ei sunt de acord să evacueze imobilul.

În plus, instanțele au reținut că autoritățile publice locale au potrivit legii, atribuții privind administrarea domeniului public și privat al comunei, orașului și municipiului, iar în exercitarea acestor atribuții, consiliul local hotărăște darea în administrare, concesionarea sau închirierea bunurilor proprietate publică a comunei, orașului sau municipiului, după caz, precum și a serviciilor publice de interes local, în condițiile legii, hotărăște vânzarea, concesionarea sau închirierea bunurilor proprietate privată a comunei, orașului sau municipiului, după caz, în condițiile legii, asigură, potrivit competențelor sale și în condițiile legii, cadrul necesar pentru furnizarea serviciilor publice de interes local privind: educația; serviciile sociale pentru protecția copilului, a persoanelor cu handicap, a persoanelor vârstnice, a familiei și a altor persoane sau grupuri aflate în nevoie socială; locuințele sociale și celelalte unități locative aflate în proprietatea unității administrativ-teritoriale sau în administrarea sa (art.36 alin.2 lit. c) raportat la alin.5 lit. a)-b) din Legea nr.215/2001 a administrației publice locale și alin.6 lit. a pct.2 și pct.17 din același act normative).

Prin urmare, s-a reținut că exista deci cadrul

Președinta ne-o spus direct: sunteți de acord în caz că veți fi evacuați, să plecați în altă parte? Da, sunt de acord. (Domnul N.D., Persoană evacuată)

Înainte să ne prezentăm toți la tribunal, o fost o ședință aici la noi la bloc. Inclusiv viceprimarul a venit și ne-a spus să nu ne gândim că o să ne scoată afară, o să fie un proces corect, pe care o să-l acceptăm. Aici în mijlocul nostru a venit. (..) Dacă cumva o să fim evacuați din bloc, ni se va oferi o altă locuință. Pe baza asta, pe baza spuselor, ne-am prezentat toți, inclusiv cu copiii minori, la tribunal. (..) Ne-am dus la tribunal și acolo la fiecare ne-a spus în față: sunteți de acord, dacă în caz că se demolează blocul să plecați în altă parte? Și io, cel puțin, am spus: dacă ni se oferă un loc în altă parte la fel, ca să putem să plătim toate utilitățile și să putem să îngrijim copiii să ne spălăm, am zis da, normal. Dar să fie treaba sigură, am spus. O avut avocat ei, primăria, noi n-am avut avocat, n-am avut bani să plătim avocat că nu știam ce ne așteaptă. Totul o fost pregătit. De ce o fost totul pus la punct? Pentru ca nouă ni s-a spus, ori că veneați la tribunal, ori că nu veneați la tribunal, din bloc tot vă scoteam afară. (Domnul N.D., persoană evacuată)

⁸ Tribunalul Alba – Secția I Civilă, Decizia Civilă Nr. 317/A/2017, Decizia Civilă Nr. 318/A/2017, Decizia Civilă Nr. 337/2017, Decizie Civilă Nr. 357/A/2017, Decizie Civilă Nr. 358/A/2017, Decizia Civilă Nr. 390/A/2017, Decizia Civilă Nr. 474/A/2017, Decizia Civilă Nr. 267/A/2017

legal pentru găsirea unei soluții echitabile și rezonabile care să asigure respectarea atât a dreptului de proprietate al reclamantului, cât și a dreptului la viață privată, familială și a dreptului la domiciliu al pârâților.

În această lumină, judecătorii fondului au constatat că cererile reclamantei U.A.T. Municipiul Alba Iulia au fost neîntemeiate și le-a respins.

În apel, judecătorii de la Tribunal au constatat următoarele:

Reclamanta era proprietara imobilului Bloc G2, cu un nr. de 97 locuințe sociale, imobil ce aparținea domeniului public al Municipiului, conform HG nr. 974/2002. Prin HCL nr. 283/31.07.2003 a fost aprobată trecerea acestui imobil din domeniul public în domeniul privat al Municipiului.

Pârâții ocupau imobilul bloc G2, fără drept și fără să aibă vreun titlu valabil la acel moment, care să le dea dreptul de a folosi apartamentele menționate. În aceste condiții, judecătorii au constatat că din punct de vedere al dreptului intern erau îndeplinite toate condițiile de evacuare a ocupanților imobilului de către proprietar, prevăzute de art. 1034 și următoarele din Codul de procedură civilă.

Judecătorii de la Tribunal au analizat diferit de judecătorii fondului incidența, în cauze, a prevederilor art. 8 CEDO. Astfel, judecătorii de la Tribunal au considerat că ingerința în dreptul la respectarea domiciliului pârâților era prevăzută de lege, după cum s-a arătat mai sus, mai ales că aceștia nu aveau niciun drept locativ actual asupra apartamentelor în litigiu, iar reclamanta a făcut dovada că este proprietara apartamentului.

Referitor la cerința proporționalității și al caracterului rezonabil al măsurii evacuării, judecătorii au constatat că pârâții au invocat faptul că ar fi **persoane defavorizate, cu o stare materială precară, pe care statul ar trebui să îi ocrotească.**

La tribunal m-au întrebat dacă sunt de acord să părăsesc locuința dacă îmi vor da alta și am spus: da. După, l-am sunat pe viceprimar și l-am întrebat dacă ne dă afară, dacă mai are sens să ne ducem copiii la școală. Mi-a zis să stăm liniștiți, că nu ne dă nimeni afară. După o săptămână, după ce am vorbit cu vicele, la ora 7, atunci ne-am sculat copilul, că o trebuie să ne trimitem copiii noaptea de aici, că o zis că vin să ne ia copiii să îi dea la stat. O zis că dacă nu aveți unde sta, dați copiii la stat. Unde să dau copilul meu la stat? Pot să dau copilul meu la stat? O venit și ocrotirea, o venit și primăria toți aici să ne ia copiii. Și normal că i-am trimis la sora mea, pe copii, să nu-mi ia copiii. Am stat pe drumuri 8 luni de zile. Și tot nu mi-am dat copiii de lângă mine. La proces, asta a spus, că nu ne dă nimeni afară, să stăm liniștiți, că să ne dăm copiii liniștiți la școală. Numa' peste o săptămână ne-am trezit cu toți grămadă peste noi. De nu ieșiți afară, intru cu furtunu' cu apă. Noi de frică am ieșit. (Doamna H.F., persoană evacuată)

Cu toate acestea, judecătorii de la Tribunal au reținut că pârâții nu ar fi făcut vreo dovadă în acest sens sau măcar că ar fi solicitat autorităților în ultimii ani sprijinul pentru acordarea unei locuințe sociale pentru persoane defavorizate. Simpla invocare a stării materiale precare nefiind de natură a justifica acordarea unor drepturi.

Apelanta a depus contracte de închiriere pentru suprafețe cu destinația de locuință încheiate cu pârâții, de unde rezultă că pârâții au avut titlu locativ, însă nu asupra unor locuințe sociale, dar nu au prelungit prin act adițional contractul de închiriere, cu toate că ar fi avut posibilitatea conform clauzei din contract.

Pârâții au mai invocat faptul că au fost discriminați prin faptul că nu li s-a explicat motivul pentru care au fost evacuați, însă judecătorii au apreciat că ar fi existat o discriminare doar în situația în care aceștia ar fi fost tratați diferit față de persoane aflate într-o situație asemănătoare. Judecătorii au reținut că această condiție nu ar fi îndeplinită în speță, întrucât apelanta a solicitat evacuarea tuturor locatarilor care nu au un titlu asupra apartamentelor pe care le ocupă, astfel că pârâții nu s-ar afla într-o situație nefavorabilă față de aceștia.

În privința scopului urmărit prin măsura evacuării (și al motivării intenției de evacuare), cu excepția a celui de exercitare a atribuțiilor dreptului de proprietate, judecătorii au constatat că blocul din care urmau fi evacuați pârâții se află într-o zonă centrală a orașului, însă Municipiul Alba Iulia ca proprietar al acestuia, avea un control redus în ceea ce privește folosința spațiilor locative, numeroase apartamente fiind ocupate în mod nelegal de către persoane (cum ar fi fost și pârâții) care nu au avut nici un drept de folosință,

nu aveau încheiate contracte de închiriere cu municipalitatea ci, pur și simplu ocupau imobilul, fiind de notorietate starea avansată de degradare și chiar mizerie al majorității spațiilor locative din acel bloc (și din jurul său), precum și pericolul pentru sănătatea publică și pentru integritatea persoanelor care locuiau acolo (și în blocurile din jur) pe care îl constituiau.

În acest sens, în optica judecătorilor de la Tribunal, apărea ca fiind legitimă intenția autorităților de a remedia aceste deficiențe și totodată de a satisface un alt interes public, prin edificarea unor lucrări de infrastructură care să descongeseze traficul în zona respectivă.

Alți judecători de la Tribunal au considerat că instanțele de fond nu au făcut o analiză a dispozițiilor art. 8 CEDO, reținând doar că respectul dreptului la viață privată a pârâților impune obligația reclamantei, proprietară a imobilului ocupat fără drept de pârâți, de a perpetua acest abuz și de a nu lua nicio măsură în ceea ce privește pe pârâți, deși în acest fel reclamanta este privată de atributele dreptului său de proprietate privată asupra spațiului abuziv ocupat de pârâți. Evacuarea pârâților dintr-un spațiu pe care îl ocupau abuziv de către proprietarul acestui spațiu a fost o măsură justă prevăzută de legislația internă și internațională și a respectat întru-totul proporționalitatea invocată de jurisprudența CEDO întrucât pe de o parte era vorba de dreptul

Sursă foto: www.alba24.ro

de proprietate și exercitarea acestui drept de către reclamantă, iar pe de altă parte era vorba de ocuparea fără titlu de către pârâți a unui spațiu de locuit proprietatea reclamantei.

Judecătorii de la tribunal au mai reținut că nimic nu ar fi împiedicat pe intimați să solicite autorităților acordarea unor locuințe sociale, dacă îndeplineau condițiile legale.

În această viziune, judecătorii de la tribunal, în temeiul art.480 Cod procedură civilă, au admis apelurile formulate de Municipiul Alba Iulia, au modificat în parte hotărârile atacate, în sensul că, au admis cererile formulate de Municipiul Alba Iulia prin primar și în consecință au dispus evacuarea pârâților din imobilul locuință situat în blocul G2.

Totodată, potrivit dispozițiilor art. 1034, alin. 1

O trimis pe viceprimar și pe încă nu știu cine de la primărie, că se ne pregătim așa înainte de vreo 2-3 săptămâni, să ne pregătim c-o să fim evacuați. Da, nicio problemă, ne evacuați de aici, dar unde mergem? Dacă dvs. nu ne dați să locuim în altă parte, avem copii la școală dați, la generală, nu-s la școală din aia aiurea. Deci avem copii dați la școală, avem și noi, suntem oameni, nu suntem animale, unde mergem? Domnu' primar ne-o spus în felul următor: stați liniștiți, că nu stați afară. Mergeți, căutați-vă chirie din timp, că noi vă plătim 6 luni de zile chiria. Deci, în termen de 6 luni de zile cât vă plătim chiria, o să vă oferim ceva, să aveți unde sta. Deja au trecut 2 ani aproape și nu ni s-a oferit nimic. Nici bani de chirie, nici nimic. Ne-am dus la primărie să vorbim cu ei. [Referitor la răspunsurile cererilor pentru locuință socială]. Nimic, niciun răspuns. O spus că ei (primăria) deocamdată nu știu nimic. Mergi să îi întrebi ceva, nu știu nimic. Deci, am vrut să ne înscriem la audiență la domnu' primar, ca să puteam colabora cu el, ca să vedem care-i situația, care-i treaba, o spus că cei din G2 nu au dreptul să mai calce în primărie. Deci, cei din G2 nu au voie să calce în primărie. (Domnul H.R., persoană evacuată)

Cod Procedura Civilă, evacuarea în baza acestei proceduri speciale se face "din imobilele folosite sau după caz ocupate fără drept de către foștii locatari sau alte persoane". Din analiza făcută în prezentul studiu de caz, rezultă că cel puțin Judecătoria Alba Iulia a stabilit că în privința persoanelor ce au avut contract de închiriere a unei locuințe sociale în str Arnsberg nr 20, acestea au fost prelungite în mod tacit de UAT Alba Iulia. Raportat la calitatea de persoane ce aparțin unor grupuri vulnerabile și în virtutea rolului activ al judecătorului, problematica tacitei relocațiuni și a asigurării unei locuințe alternative apreciem că meritau o considerație aparte, chiar și în condițiile în care nu ar fi fost în mod explicit invocate de părțile interesate. Într-o atare situație, ne putem afla chiar în prezenta unei nelegalități, cel cu privire la instanța de control judiciar, pentru că, deși nu au mai existat contracte de închiriere

Deci ei o zis destul de clar, trimiteți copiii la școală că nu vă dă nimeni afară din bloc. Când am fost la primărie să fac cerere, mi-a spus: Atâta timp cât ați stat în blocul G2, nu veți primi nimic. Exact așa mi s-a spus. Am fost evacuată silit, a zis că nu mai avem ce să căutăm la ei. (Doamna N.B., persoană evacuată)

Ne-o tot chemat pe la tribunal. (..) M-o întrebat dacă am unde să mă duc. I-am spus, dacă îmi dă locuință, alta, am. Dacă nu-mi dă, nu am. și nu ne-o dat. (..) Am dormit o săptămână aici afară cu inima bolnav și cu 2 infarcte, operat la inimă. (..) O săptămână aici în fața blocului, m-o văzut și la televiziune. Și nu numai eu, mai multă lume. (Domnul L.O. persoană evacuată)

încheiate în forma scrisă, totuși prelungirea tacită a acestora face să nu mai fie îndeplinite dispozițiile art. 1034, alin. 1 Cod Procedura civilă, în sensul că respectivele imobile nu pot fi considerate ca fiind folosite sau ocupate fără drept. Evident că și într-o asemenea ipoteză s-ar fi putut solicita evacuarea

(presupunând că nu ne-am afla în fața unui grup social vulnerabil), dar o asemenea evacuare nu se putea face decât în baza dreptului comun și nu în baza procedurii speciale prevăzute de art 1033 și următoarele Cod Procedură civilă.

O astfel de acțiune promovată pe baza dispozițiilor art. 1034 și următoarele din Codul procedură civilă

Motivul legal a fost ca domnu' Hava* să demoleze. Deci asta a fost motivul, demolarea blocului, minciuna secolului. Putea să lase oamenii, putea să lase copiii. 50-60 de copii mici au părăsit școala, din cauza că nu au mai avut posibilitatea să stea. Și domnu Hava a fost informat. Școala generală, grădiniță. 100 de copii au fost aici, poate peste 100 și jumătate din ei au refuzat școala că au rămas pe drumuri. Cine răspunde de treaba asta? Unde trăim? Și intrăm în alt nivel: oamenii morți. Or murit oameni, s-au îmbolnăvit oameni, nu demult o fată a paralizat, o femeie a făcut infarct la inimă și a murit. Un om și acum locuiește în pădure. Pe una a băgat-o la nebuni. (Domnul N.D., persoană evacuată)

* Domnul Mircea Hava, Primarul municipiului Alba-Iulia la momentul evacuării.

este, în principiu, o procedură pusă la dispoziția persoanelor fizice sau juridice ale căror imobile sunt folosite fără drept de foștii chiriași sau de alte persoane. Introducerea masivă a unor astfel de acțiuni de către statul român împotriva cetățenilor săi aparținând grupurilor vulnerabile, locatari ai unor locuințe sociale, nu poate fi interpretată decât ca un abuz de poziție dominantă și ca o ingerință în drepturile fundamentale consacrate de CEDO.

Concluzionând, deși judecătorii au avut la îndemână cadrul legal internațional și național pentru găsirea unei soluții echitabile și rezonabile care să asigure respectarea atât a dreptului de proprietate al persoanelor, cât și a dreptului la viață privată, familială și a dreptului la domiciliu, au fost reticenți în a aplica aceste reglementări la soluționarea proceselor de evacuare.

Sursă foto: www.alba24.ro

Reacția societății civile și a reprezentanților romilor

Chiar în ziua evacuărilor un reprezentant al romilor – consilier local Nicolita Bumbu a ajuns la fața locului pentru a veni în ajutorul romilor evacuați, împreună cu Asociația Alianța pentru Unitatea Romilor – AUR. Zece zile mai târziu au organizat „Mitingul solidarității” împreună cu persoanele evacuate, la care au participat și reprezentanți ai romilor din partea autorității centrale. În aceeași zi, reprezentanți ai romilor, respectiv: Daniel Vasile – deputat Comisia Drepturile Omului – Parlamentul României, dna Dana Varga – Consilier de stat-

Cabinet Prim Ministru – Guvernul României, dl Ilie Dincă – membru Colegiul Director CNCD, dl Daniel Rădulescu – Președinte ANR, dna Elena Iordănescu – coordonator Punctul Național de Contact pentru Romi – MDRAPFE și dl Ionel Alecu, Președinte AUR, au participat la o întâlnire de lucru organizată de Instituția Prefectului Județului Alba, ca răspuns la solicitarea Agenției Naționale pentru Romi, pentru a identifica rezolvarea situației locatarilor evacuați din blocul G2. În urma acestei întâlniri au rezultat următoarele concluzii:

- Familiile de romi evacuate din blocul „Turturica” urmau să primească timp de 6 luni, pe lângă ajutorul social, câte un ajutor de urgență în valoare de 400-600 de lei, acesta fiind unul din rezultatele negocierilor dintre reprezentanții oamenilor rămași fără locuințe și Primăria Alba-Iulia.
- Se găsisse o soluție și pentru copiii care merg la școală, aceștia urmând să fie găzduiți, în timpul zilei, într-un centru unde aveau să primească o masă caldă și posibilitatea să-și pregătească temele în sistemul „Școală după școală”.
- Dl. Daniel Vasile – deputat Comisia Drepturile Omului, urma să pună la dispoziția Primăriei Alba Iulia și Instituției Prefectului documentația în domeniul evacuărilor forțate și să monitorizeze stadiul implementării măsurilor dispuse de administrația publică locală.
- Primăria Alba Iulia urma să se asigure că în perioada de iarnă locatarii evacuați aveau să primească sprijin pentru a nu fi nevoiți să locuiască în condiții improprie.⁹

⁹ [Deputatul Daniel Vasile, Partida Romilor „Pro-Europa”, 13.11.2017](#); [Agenția Națională pentru Romi-Guvernul României, Partida Romilor „Pro-Europa”, 13.11.2017](#)

În momentul evacuării au fost prezenți și jurnaliști care au mediatizat evenimentul în mass-media locală și regională. După eveniment s-au mai scris articole în presă privind evenimentele care au avut loc în ceea ce privește evacuarea.

Actorii absenți

Pentru a opri abuzurile ar fi putut interveni **Prefectul județului Alba**, în baza următoarelor prevederi legale din Legea nr. 340 din 12 iulie 2004 privind prefectul și instituția prefectului – Republicată, respectiv:

Art. 19 (1) În calitate de reprezentant al Guvernului, prefectul îndeplinește următoarele atribuții principale: a) asigură, la nivelul județului sau, după caz, al municipiului București, aplicarea și respectarea Constituției, a legilor, a ordonanțelor și a hotărârilor Guvernului, a celorlalte acte normative, precum și a ordinii publice; e) verifică legalitatea actelor administrative ale consiliului județean, ale consiliului local sau ale primarului.

Art. 20 Prefectul poate verifica măsurile întreprinse de primar sau de președintele consiliului județean în calitatea lor de reprezentanți ai statului în unitatea administrativ-teritorială și poate sesiza organele competente în vederea stabilirii măsurilor necesare, în condițiile legii.

Art. 23 (1) Prefectul poate solicita primarului sau președintelui consiliului județean, după caz, convocarea unei ședințe extraordinare a consiliului local, a consiliului județean sau a Consiliului General al Municipiului București în cazuri care necesită adoptarea de măsuri imediate pentru prevenirea, limitarea sau înlăturarea urmărilor calamităților, catastrofelor, incendiilor, epidemiilor sau epizootiilor, precum și pentru apărarea ordinii și liniștii publice.

(2) În caz de forță majoră și de maximă urgență pentru rezolvarea intereselor locuitorilor unităților administrativ-teritoriale, prefectul poate solicita convocarea de îndată a consiliului local, a consiliului județean sau a Consiliului General al Municipiului București.

Art. 25 Pentru îndeplinirea atribuțiilor ce îi revin, prefectul solicită instituțiilor publice și autorităților administrației publice locale documentații, date și informații, iar acestea sunt obligate să i le furnizeze cu celeritate și în mod gratuit.

Sursă foto: www.alba24.ro

Pentru a opri abuzurile ar fi putut interveni **Avocatul Poporului**, în baza următoarelor prevederi legale din Legea nr. 35 din 13 martie 1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului – Republicată, respectiv:

Art. 1(1) Instituția Avocatul Poporului are drept scop apărarea drepturilor și libertăților persoanelor fizice în raporturile acestora cu autoritățile publice.

Art. 2(1) Instituția Avocatul Poporului este autoritate publică autonomă și independentă față de orice altă autoritate publică, în condițiile legii.

Art. 15(1) Avocatul Poporului are următoarele atribuții:m)poate sesiza instanța de contencios administrativ, în condițiile legii contenciosului administrativ;(2)Avocatul Poporului asigură apărarea, protecția și promovarea drepturilor copilului prin mijloace specifice prevăzute de prezenta lege prin Domeniul privind apărarea, protecția și promovarea drepturilor copilului sau, după caz, prin Mecanismul Național de Prevenire.

Art. 16(1) Instituția Avocatul Poporului își exercită atribuțiile din oficiu sau la cererea persoanelor fizice, a societăților reglementate de Legea societăților nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare, a asociațiilor sau a altor persoane juridice, precum și inopinat, prin efectuarea vizitelor în locurile de detenție, potrivit legii.

Art. 24(1) În exercitarea atribuțiilor sale, Avocatul Poporului emite recomandări.(2)Prin recomandările emise, Avocatul Poporului sesizează autoritățile administrației publice asupra ilegalității actelor sau faptelor administrative. Sunt asimilate actelor administrative tăcerea organelor administrației publice și emiterea tardivă a actelor.

Art. 25(1) Avocatul Poporului, adjuncții acestuia, precum și personalul de specialitate al instituției Avocatul Poporului au dreptul să facă anchete proprii, să ceară autorităților administrației publice orice informații sau documente necesare anchetei, să audieze și să ia declarații de la conducătorii autorităților administrației publice și de la orice funcționar care poate da informațiile necesare soluționării petiției, în condițiile prezentei legi.

Art. 28(1) Avocatul Poporului este îndreptățit să sesizeze Guvernul cu privire la orice act sau fapt administrativ ilegal al administrației publice centrale și al prefecturilor. (2)Neadoptarea de către Guvern, în termen de cel mult 20 de zile, a măsurilor privitoare la ilegalitatea actelor sau faptelor administrative semnalate de Avocatul Poporului se comunică Parlamentului.

Autoritățile locale aveau responsabilitatea de a respecta dreptul la locuire și de a nu realiza evacuările forțate, ținând cont de următoarele prevederi din legislația națională:

Constituția României, art. 1: (3) *România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor (..) reprezintă valori supreme (..) și sunt garantate.*

Art. 47: *Nivelul de trai. (1) Statul este obligat să ia măsuri de dezvoltare economică și de protecție socială, de natură să asigure cetățenilor un nivel de trai decent. (2) (..) Cetățenii au dreptul și la măsuri de asistență socială, potrivit legii.*

Legea locuinței Nr. 114/1996*: *Accesul liber și neîngrădit la locuință este un drept al fiecărui cetățean. Realizarea locuințelor constituie un obiectiv major, de interes național, pe termen lung, al administrației publice centrale și locale.*

Art. 50: *Finanțarea locuințelor sociale se asigură din bugetele locale, în limitele prevederilor bugetare aprobate anual, ale consiliilor locale, în care scop se instituie o subdiviziune de cheltuieli distinctă în aceste bugete. Statul sprijină construcția de locuințe sociale prin transferuri de la bugetul de stat, stabilite anual cu această destinație în bugetul Ministerului Lucrărilor Publice și Amenajării Teritoriului, prin legea bugetului de stat.*

Legea nr. 116 din 15 martie 2002 privind prevenirea și combaterea marginalizării sociale, Art. 1: Caracterul social al statului român, prevăzut în Constituție, impune instituirea unor măsuri pentru evitarea degradării nivelului de trai și păstrarea demnității tuturor cetățenilor.

Art. 2: Obiectul prezentei legi îl constituie garantarea accesului efectiv, în mod deosebit al tinerilor, la drepturi elementare și fundamentale, cum sunt: dreptul la o locuință (...) precum și instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a marginalizării sociale și mobilizarea instituțiilor cu atribuții în domeniu.

Art. 3: Marginalizarea socială, în sensul prezentei legi, se definește prin poziția socială periferică, de izolare a indivizilor sau grupurilor cu acces limitat la resursele economice, politice, educaționale și comunicaționale ale colectivității; ea se manifestă prin absența unui minimum de condiții sociale de viață.

Art. 4 (1): Armonizarea politicilor destinate cunoașterii și prevenirii situațiilor care determină marginalizarea socială se realizează cu participarea instituțiilor publice, a comunităților locale, a reprezentanților organizațiilor patronale și sindicale și a reprezentanților societății civile. (2) Instituțiile publice centrale și locale au obligația să stabilească măsuri și să realizeze acțiuni de combatere a marginalizării sociale. (3) Statul, prin instituțiile sale, asigură informarea completă și accesul real la drepturile fundamentale ale cetățenilor.

Art. 25 (1): În funcție de nivelurile veniturilor stabilite în temeiul prevederilor art. 23 consiliile locale au obligația de a asigura accesul persoanelor și familiilor marginalizate, identificate potrivit art. 24, la locuință și la serviciile publice de strictă necesitate, cum sunt: apă, energie electrică, gaze naturale, termoficare etc.

Art. 26: Consilierea persoanelor cu scopul de a beneficia de drepturile stabilite de prezenta lege se asigură gratuit de către instituțiile de stat abilitate și de aparatul de lucru specializat al primăriilor.

Art. 27 (1) Guvernul are obligația de a prezenta anual în Parlamentul României Raportul privind situația persoanelor și familiilor marginalizate, precum și programul pentru combaterea marginalizării sociale a acestora. (2) Consiliile locale au obligația de a analiza trimestrial modul în care au fost aplicate măsurile pentru prevenirea și combaterea marginalizării sociale, prevăzute în programul acestora.

Art. 49 din capitolul III din Norme Metodologice din 2002. Prin persoană marginalizată social se înțelege persoana care beneficiază de venit minim garantat sau face parte dintr-o familie beneficiară de venit minim garantat, în condițiile Legii nr. 416/2001, și se află în cel puțin două dintre următoarele situații:

- a) nu are loc de muncă;
- b) nu are locuință în proprietate sau în folosință;
- c) locuiește în condiții improprii;
- d) are unul sau mai mulți copii în întreținere sau face parte dintr-o familie cu mulți copii în întreținere;
- e) este persoană vârstnică, fără susținători legali;
- f) este încadrată în categoria persoanelor cu handicap sau invaliditate;
- g) are în întreținere o persoană încadrată în categoria persoanelor cu handicap grav, accentuat ori invaliditate gradul I sau II;
- h) a executat o pedeapsă privativă de libertate.

Legea nr. 292 din 20 decembrie 2011 a asistenței sociale: Art. 53 (2) Pentru prevenirea și combaterea sărăciei și a riscului de excluziune socială, prin politicile publice inițiate, statul: a) asigură accesul persoanelor vulnerabile la unele drepturi fundamentale, cum ar fi: dreptul la locuință, la asistență socială și medicală, la educație și la loc de muncă; b) instituie măsuri de sprijin conform nevoilor particulare ale persoanelor, familiilor și grupurilor defavorizate.

Art. 56: (1) Principalele categorii de servicii sociale având drept scop exclusiv prevenirea și combaterea sărăciei și riscului de excluziune socială sunt adresate persoanelor și familiilor fără venituri sau cu venituri reduse, persoanelor fără adăpost, victimelor traficului de persoane, precum și persoanelor private de libertate.

Legea nr. 272 din 21 iunie 2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului – Republicată: Art. 48: (2) În cazul în care părinții sau persoanele care au, potrivit legii, obligația de a întreține copilul nu pot asigura, din motive independente de voința lor, satisfacerea nevoilor minime de locuință, hrană, îmbrăcăminte și educație ale copilului, statul, prin autoritățile publice competente, este obligat să asigure acestora sprijin corespunzător, sub formă de prestații financiare, prestații în natură, precum și sub formă de servicii, în condițiile legii.

Legea nr. 448 din 6 decembrie 2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap – Republicată:

Art. 6: Persoanele cu handicap beneficiază de drepturi la: a) ocrotirea sănătății - prevenire, tratament și recuperare; d) asistență socială, respectiv servicii sociale și prestații sociale; e) locuință (...).

Art. 20: (1) În vederea asigurării accesului persoanelor cu handicap la obținerea unei locuințe, autoritățile publice au obligația să ia măsuri pentru introducerea unui criteriu de prioritate pentru închirierea, la nivelurile inferioare, a locuințelor care aparțin domeniului public al statului ori unităților administrativ-teritoriale ale acestuia.

Art. 13 din capitolul II, secțiunea 3 (Norme Metodologice din 2007): La nivel local, responsabile cu asigurarea accesului persoanelor cu handicap la închirierea unei locuințe sunt consiliile locale, ca autorități deliberative, și primării, ca autorități executive, în raza cărora își are domiciliul sau reședința persoana cu handicap.

Autoritățile locale aveau responsabilitatea de a respecta dreptul la locuire și de a nu realiza evacuările forțate, ținând cont de următoarele prevederi din legislația internațională:

- **Declarația Universală a Drepturilor Omului**, art.3, art.12, art.22, art. 25 pct.1, pct. 2
- **Pactul internațional din 16 decembrie 1966 cu privire la drepturile civile și politice (PIDESC)**, art.11 pct. 1, art. 12 pct. 1
- **Comitetul Drepturilor Economice, Sociale și Culturale (CDESC) al Organizației Națiunilor Unite**
- **Comentariul general nr.4/1991**, art.1, art.7, art. 8 lit. a), art. 13, art. 18
- **Comentariul general nr.7/1997**, art.1, art.10, art.13, art.19, art. 20
- **Convenția Europeană a Drepturilor Omului**, art.3, art.8 pct. 1, pct. 2, art.13, art. 14
- **Carta socială europeană revizuită, Partea I** - art.13, art.14, art.15, art.16, art.17, art.23, art.30, art.31, Partea 2 - art. 30 lit. a), art. 31 pct. 1, 2, 3
- **Convenția cu privire la drepturile copilului a Organizației Națiunilor Unite**, art. 27 pct. 1, pct. 3
- **Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități a Organizației Națiunilor Unite**, art. 28 pct. 1, pct. 2 lit. a), lit. d)

Sursă foto: www.alba24.ro

CONCLUZII

Autoritatea locală a ignorat în mod deliberat obligațiile care îi revin conform legislației naționale și internaționale și a procedat la evacuarea unui număr foarte mare de familii aparținând unor grupuri vulnerabile, cu precădere persoane de etnie romă. Nu au existat consultări reale cu persoanele vizate și nu au fost oferite măsuri alternative reale pentru locuire în scopul de a evita ca aceste familii să ajungă să trăiască în stradă.

Oportunitatea acestei măsuri de demolare a imobilului de locuințe sociale și, respectiv, construcția unui imobil pentru parcare auto supraetajată este cel puțin chestionabilă.

Această inițiativă este criticabilă cel puțin sub două aspecte: implicațiile socio-juridice și protecția mediului. În ce privește obiectivul în sine de construire a unei parcări, amplasamentul constituie un element esențial, Primăria alegând să demoleze locuințele persoanelor vulnerabile. Nu rezultă de ce autoritatea locală nu a luat în considerare alte opțiuni mai puțin distructive sub aspect social, în speță construirea pe terenuri libere, iar în lipsa existenței acestora, prin demolarea altor construcții decât cele aparținând celor mai vulnerabili locuitori, cum ar fi construcții dezafectate, exproprierea de terenuri libere aflate în proprietate privată etc. Nu doar că nu a luat în considerare niciuna dintre aceste opțiuni mai puțin distructive, dar Primăria nici nu a prevăzut soluții alternative pentru persoanele evacuate, în special sub aspectul achiziționării/construcției de locuințe sociale sau asigurarea de locuințe alternative, conducând astfel la evacuarea în stradă a familiilor în cauză.

În ce privește protecția mediului, conform documentației comandate chiar de autoritatea locală, se arată cu privire la zona în cauză faptul că „Starea actuală de calitate a mediului este afectată de o serie de emisii poluante datorate

intensității traficului auto”¹⁰ și „nu s-au identificat surse de poluare existente, cu excepția circulației auto”¹¹. Astfel, conform propriei documentații, singura sursă de poluare este traficul auto, iar în aceste condiții, Primăria Alba Iulia, în loc să realizeze demersuri pentru îmbunătățirea transportului în comun și a transportului alternativ, susține dezvoltarea traficului auto, cu consecințe dezastruoase pentru mediu și pentru sănătatea locuitorilor. Așadar, Primăria Alba Iulia a adus prejudicii majore sub aspectul protecției sociale acordate persoanelor aparținând unor grupuri vulnerabile, încălcând astfel și caracterul de „stat social” recunoscut prin Constituția României¹², cât și sub aspectul protecției mediului.

Comportamentul autorității locale denotă o motivație discriminatorie dacă ne raportăm la faptul că acțiunea de demolare are un impact disproporționat asupra unor persoane aparținând unor grupuri vulnerabile. În concret, opțiunea de a distruge locuințe sociale pentru a construi o parcare auto, fără a construi/achiziționa un număr similar de locuințe sociale conduce, în realitate, atât la diminuarea gravă a fondului de locuințe sociale (și așa insuficient) existent pe raza localității, dar și la aruncarea în stradă a unor familii aparținând unor grupuri vulnerabile.

Singura măsură alternativă de cazare propusă de autoritatea locală, respectiv cazarea în spații de tip adăpost de noapte, nu constituie o alternativă, fiind în fapt și ilegală, întrucât locuințele în cauză nu întrunesc condițiile prevăzute de legea 114/1996, iar destinația acestor imobile este cu totul alta, conform prevederilor legale. Mai mult decât atât, o asemenea „soluție” ar presupune faptul că persoanele în cauză pot rămâne în acele

¹⁰ Conform Planului urbanistic zonal – Construire parcaj colectiv și amenajare incinta, realizat de SC Birou de proiectare Fleschin SRL pentru Municipiul Alba Iulia, pr. Nr. 17/2018, pag. 6.

¹¹ Conform Planului urbanistic zonal – Construire parcaj colectiv și amenajare incinta, realizat de SC Birou de proiectare Fleschin SRL pentru Municipiul Alba Iulia, pr. Nr. 17/2018, pag. 9

¹² A se vedea în acest sens art. 1, alin. 3 din Constituția României.

adăposturi doar pe timp de noapte, fiind obligate să plece pe timp de zi și ar însemna inclusiv separarea familiilor, întrucât accesul soților ar fi interzis, aceste spații fiind disponibile doar pentru femeii și copii.

Practica autorității locale de a refuza prelungirea contractelor de închiriere a locuințelor sociale și de a reclama ulterior că persoanele ocupă acel imobil în mod abuziv constituie o îngrijorare majoră sub aspectul respectării drepturilor omului. Legislația românească în vigoare, așa cum a fost aplicată în mod eronat și de instanțele de judecată din România în spețele menționate, tratează încetarea/prelungirea contractului de închiriere a unei locuințe sociale în mod similar cu încetarea/prelungirea contractului de închiriere a unei locuințe. Or, situația în care se află chiriașii, precum și proprietarii locuințelor sociale este distinctă de cea a locuințelor din piața liberă. Chiriașii locuințelor sociale, după cum arată și art. 42 din legea 114/1996, sunt persoane ce aparțin unui grup vulnerabil, iar în cazul de față aparțineau și unei minorități etnice profund discriminate¹³.

Odată cu refuzul de a prelungi contractul de închiriere a locuințelor sociale, refuz ce nu a fost niciodată justificat legal de autoritatea locală, aceste persoane pierd nu doar calitatea de chiriaș, dar li se refuză practic și recunoașterea statutului de persoană vulnerabilă social, fiind abandonate pe piața imobiliară liberă, într-o situație de grav dezavantaj. Distincția majoră este aceea că dreptul la o locuință socială este un drept prevăzut de lege, respectiv o obligație legală pentru autoritatea locală și nu doar o simplă exercitare a unui drept de închiriere a unui imobil în sensul dreptului comun. De lege ferenda, apreciem că autoritatea publică nu ar trebui să aibă opțiunea de a refuza prelungirea contractului de închiriere, ci doar opțiunea de a rezilia contractul pentru culpa chiriașului atunci când este cazul, în situații explicit reglementate prin lege.

¹³ A se vedea în acest sens decizia data de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauza D.H. c. Cehiei prin care CEDO stabilește ca minoritatea roma se confruntă cu discriminare profundă și este într-o situație specială de vulnerabilitate.

În mod similar, în ce privește inițiativa de negociere directă a achiziționării locuințelor aflate în proprietate privată și oferirea unor sume derizorii, aceasta denotă, în fapt, atitudinea de desconsiderare profundă a drepturilor cetățenilor de către autoritatea locală. Suma oferită de 2340 de euro pentru o locuință va duce la imposibilitatea proprietarilor de a își achiziționa o altă locuință, putând conduce, și în cazul acestora, la ajungerea în stradă, ca urmare a intervenției Primăriei.

Așadar, în opinia noastră, decizia autorității locale are o motivație rasistă, scopul principal fiind acela de a îndepărta persoanele aparținând unor grupuri vulnerabile, în special romii, dintr-o zonă dezirabilă a localității, realizând astfel o segregare rasială a municipiului.

În urma acțiunii Primăriei, în zona dezirabilă din interiorul localității Alba Iulia nu vor mai fi persoane aparținând unor grupuri vulnerabile, cu precădere romi, care vor fi fost astfel eliminate din zona respectivă, cu consecință directă a relocării acestora în alte zone, periferice/marginale ale localității sau/ și în alte localități, precum Aiud. De altfel, sancțiunea CNCD stabilește în mod just existența unei fapte de discriminare față de membrii unui grup vulnerabil, însă decizia CNCD a fost ignorată de autoritatea locală care a refuzat să își repare eroarea, alegând în schimb să meargă până la capăt cu această inițiativa discriminatorie și segregacionistă. În fapt, apreciem că scopul real al acestei inițiative este unul rasist, respectiv eliminarea romilor din localitate, iar construirea unei parcuri auto supraetajate constituie doar un efect al scopului principal.

Responsabilitatea statului pentru segregarea rezidențială cauzată subzistă indiferent dacă obiectivul a fost urmărit în mod direct sau a rezultat în baza comportamentului culpabil sau chiar neculpabil al autorității locale. În cazul de față, comportamentul a fost culpabil, pentru că Primăria Alba Iulia a generat în mod nemijlocit modificarea compoziției etnice a cartierului în cauză. În conformitate cu legislația internațională,

statul român are obligația de a întreprinde măsuri active pentru a preveni segregarea rezidențială¹⁴, or, în acest caz, statul român nu doar că nu a întreprins asemenea măsuri, dar a cauzat în mod direct și nemijlocit segregare rasială în localitatea Alba Iulia, prin evacuarea forțată a foștilor locatari și exproprierea și evacuarea viitoare a familiilor proprietare ale unor locuințe în blocul în cauză.

¹⁴ A se vedea în acest sens atât art. 14 și Protocolul nr. 12 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului cât și Comentariul general nr. 20, punctul 39 la CESCR – Comitetul pentru Drepturi Economice, Sociale și Culturale.

RECOMANDĂRI

- **Primăria Alba Iulia trebuie să procedeze în mod activ și urgent la sistarea și eliminarea segregării rasiale pe care a generat-o;**
- **Primăria Alba Iulia trebuie să reconsidere amplasamentul parcajului colectiv într-o altă zonă, astfel încât impactul asupra persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile să fie minim. De asemenea, trebuie reconsiderat și impactul asupra mediului înconjurător;**
- **Primăria Alba Iulia trebuie să procedeze la reabilitarea blocului G2 cu menținerea destinației imobilelor de locuințe sociale și la repartizarea acestor locuințe sociale renovate către persoanele care au dreptul să beneficieze de acestea conform legii;**
- **Primăria Alba Iulia trebuie să renunțe la exproprierea locuințelor din blocul G2 aflate în proprietatea unor persoane private;**
- **Primăria Alba Iulia trebuie să aibă în vedere pe viitor, în toate cazurile în care sunt vizate persoane vulnerabile, să realizeze o consultare efectivă cu acestora și să țină cont în mod real de impactul disproporționat pe care măsurile întreprinse de autoritatea administrativă îl poate avea asupra acestor persoane;**
- **Consiliul Superior al Magistraturii și Institutul Național al Magistraturii trebuie să includă în mod detaliat în formarea de bază și continuă a magistraților noțiuni privind grupurile vulnerabile și implicațiile juridice conform standardelor naționale și internaționale;**
- **Instituția Prefectului județului Alba Iulia trebuie să își exercite responsabilitatea de verificare a măsurilor dispuse de autoritățile locale în conformitate cu prevederile legale, în raport cu toți cetățenii, inclusiv și cu o atenție sporită în cazurile în care sunt vizate persoane aparținând grupurilor vulnerabile;**
- **Instituția Avocatului Poporului trebuie să aibă un rol proactiv în prevenirea și intervenția în cazurile în care sunt vizate persoane aparținând grupurilor vulnerabile. În acest sens, instituția trebuie să își dezvolte un mecanism propriu prin care să poată afla în timp util de cazurile ce pot avea un impact major în rândul comunităților vulnerabile, inclusiv prin adoptarea unui rol proactiv în relație cu societatea civilă și cu membrii comunităților locale, prin monitorizarea constantă a presei, prin cooperarea cu alte instituții publice etc;**
- **Guvernul trebuie să inițieze o revizuire a legislației actuale privind locuirea, având în vedere asigurarea unor mecanisme de protecție sporită și efectivă a persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile, precum și să prevină și să sancționeze în mod efectiv segregarea rezidențială.**

Linkuri

În ordinea apariției pe parcursul textului:

Primăria Alba Iulia, Consultare publică, 19.10.2018, <https://www.apulum.ro/index.php/primaria/consultare/primria-municipiului-alba-iulia-informare-cu-privire-la-elaborarea-plan-urb;>

Primăria Alba Iulia, Achiziții Publice, 02.03.2018, <https://www.apulum.ro/index.php/achizitii/detail/3535#;>

Primăria Alba Iulia, Hotărâri ale Consiliului Local, 18.12.2018, <https://extranet.apulum.ro/Registratura/Hotarari/Detaliu.aspx?registru=HOT-HCL&nr=483&an=2018;>

Primăria Alba Iulia, Registratură, https://extranet.apulum.ro/Registratura/Fileo.aspx?id_registratura=1®istru=HOT&nr=8053&an=an&id_fisier=2243;

„23 de garsoniere din blocul «Turturica» vor fi cumpărate de Primăria Alba Iulia, cu prețuri între 2.360 și 3.980 de euro”, Ziarul Unirea, 17.11.2017, <https://ziarulunirea.ro/23-de-garsoniere-din-blocul-turturica-vor-fi-cumparate-de-primaria-alba-iulia-cu-preturi-intre-2-360-si-3-980-de-euro-450252/>, accesat în data de 18. 08,2019, ora 13:43;

Primăria Alba Iulia, Știri și anunțuri, 04.10.2019, <https://www.apulum.ro/index.php/primaria/detail/evacuare-bloc-g2-turturica;>

Viceprimar Gabriel Codru Pleșa, la momentul evacuării și al realizării prezentului document. <https://www.apulum.ro/index.php/primaria/conducerea>, accesat la data de 03.10.2019;

Deputatul Daniel Vasile, Partida Romilor „Pro-Europa”, 13.11.2017, <http://www.partidaromilor.ro/deputatul-daniel-vasile/>, accesat în data de 06.07.2019, ora 20:42;

Agenția Națională pentru Romi-Guvernul României, Partida Romilor „Pro-Europa”, 13.11.2017, <http://www.partidaromilor.ro/agentia-nationala-pentru-romi-guvernul-romaniei-3/>, accesat în data de 06.07.2019, 20:42.

© Centrul de Resurse Juridice, 2019.

Această publicație este protejată de drepturile de autor, dar poate fi reprodusă prin orice mijloace, gratuit, fără permisiune prealabilă, în scopuri didactice, jurnalistice sau academice, dar nu în scop comercial. Pentru reproducerea în orice alte condiții, este necesară permisiunea în scris a organizației Centrul de Resurse Juridice.

Document realizat în cadrul proiectului „[Închiderea cercului - vulnerabilitatea locuirii romilor și interesele din domeniul locuirii](#)”, sprijinit printr-un grant din partea **Fundatiei Open Society Institute** în cooperare cu **OSIFE**, din cadrul Open Society Foundations.